เหยี่ยวอพยพ
Migrant Hawks

เหยี่ยวเคสเตรล
Common Kestrel

ขนาด 30-34 เซนติเมตร

เหยี่ยวด่างดำขาว
Pied Harrier

ขนาด 43-46 เซนติเมตร

เหยี่ยวทุ่งพันธุ์เอเชียตะวันออก
Eastern Marsh Harrier

ขนาด 48-56 เซนติเมตร

เหยี่ยวประจำถิ่น
Local Hawks

เหยี่ยวแดง
Brahminy Kite

ขนาด 44-52 เซนติเมตร

เหยี่ยวขาว
Black-winged Kite

ขนาด 31-35 เซนติเมตร

เหยี่ยวนกเขาชิครา
Shikra

ขนาด 30-36 เซนติเมตร

เที่ยวหัวใจใหม่
เมืองไทยยั่งยืน

ดูเหยี่ยวอพยพ
@ดงเหยี่ยวดำทุ่งใหญ่ปากพลี
จังหวัดนครนายก

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครนายก
โทร. ๐-๓๗๓๑-๒๒๘๒, ๐-๓๗๓๑-๒๒๘๔

กิจกรรมดูเหยี่ยวอพยพ
@ดงเหยี่ยวดำทุ่งใหญ่ปากพลี
จังหวัดนครนายก

การดูนกนับเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ธรรมชาติ การดูนกในธรรมชาติไม่เพียงเป็นกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลิน แต่ยังช่วยทำให้เกิดความเข้าใจต่อระบบอันซับซ้อนที่เกื้อกูลกันระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เพราะการดูนกมิใช่เพียงการได้ "เห็น" นกเท่านั้น แต่หมายถึงการเข้าใจนกซึ่งในบรรดานกไม่น้อยกว่า ๑,๐๑๔ ชนิด ที่พบได้ในเมืองไทยนั้น มีถิ่นอาศัย พฤติกรรม ตลอดจนลักษณะเด่น แตกต่างกันไป สิ่งเหล่านี้เกิดจากความพยายามปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดได้ในธรรมชาติ

การดูนกให้มีความสุข สนุก และได้ความรู้มีหลักสำคัญที่ควรปฏิบัติเป็นสากลเพียงข้อเดียวคือ "ความสุขของนกต้องมาก่อน" นั่นคือ ต้องหลีกเลี่ยงการกระทำที่เป็นการรบกวนนก หรือคาดว่าจะเป็นการรบกวนนกในทุกกรณี

กฎในการดูนกเบื้องต้น

๑. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่และชนิดนกในพื้นที่มาล่วงหน้า ทั้งชนิดที่คาดว่าจะพบเสียงร้อง ฯลฯ
๒. ออกดูเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ๓-๕ คน เป็นการเพิ่มโอกาสพบเห็นนกและลดการรบกวนนก
๓. เงียบและเคลื่อนไหวช้าๆ อย่างระมัดระวัง ไม่ยืนอยู่ในจุดเด่นที่นกมองเห็นเราได้ง่าย
๔. สำรวจและฟังเสียงรอบตัวจากท้องฟ้า เรือนยอด ลำต้นลงมาจนถึงพื้นล่าง แต่ละระดับมีนกต่างชนิดที่พบได้
๕. กำหนดวิธีบอกตำแหน่งที่พบนกให้เข้าใจร่วมกันเสียก่อน อาจใช้รหัสมือ หรือตำแหน่งจากเข็มนาฬิกา
๖. เดินช้าๆ หรือเลือกปักหลักอยู่กับที่ ฟังเสียงรอบตัว จะช่วยให้พบนกในป่าเขตร้อนได้ดีกว่าการออกเดินไปทั่ว
๗. ซุ่มดูและรอคอย คือ กฎข้อสำคัญ
๘. ดูนกอย่างรับผิดชอบ หลีกเลี่ยงการเข้าใกล้รังมากเกินไปด้วยเหตุผลว่าต้องการเห็นหรือถ่ายภาพ
๙. เข้าใจนกแล้วอย่าละเลยคน ควรโอภาปราศรัยกับผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ หรือแม้แต่ช่วยสนับสนุนสินค้าของชุมชนในพื้นที่
๑๐. จดจำลักษณะ สีขน ลวดลายที่สำคัญของนกแต่ละชนิด เพื่อให้การจำแนกชนิดเป็นไปอย่างถูกต้องแม่นยำ
๑๑. ทำเช็กลิสต์ร่วมกันในกลุ่ม และรายงานการพบเห็นชนิดหรือปรากฏการณ์ที่น่าสนใจต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑๒. ไม่ทิ้งขยะ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสถานที่เพื่อการท่องเที่ยวและอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

ข้อพึงระวังในการถ่ายภาพนก

- ใช้เลนส์ทางยาวโฟกัสที่เหมาะสม ยิ่งทางยาวโฟกัสมากทำให้มีระยะห่างมากขึ้น การรบกวนนกจะน้อยลง
- จำนวนผู้มาถ่ายภาพในแต่ละครั้งไม่ควรมากเกินไป
- ภาพที่ดีมักได้จากตำแหน่งที่นกอยู่ประจำเป็นเวลานาน โดยมากพบได้ใกล้จุดที่สร้างรัง
- การถ่ายภาพใกล้รังอาจทำให้พ่อแม่นกทิ้งรังได้ ซึ่งเคยเกิดเรื่องเช่นนี้ขึ้นมาแล้วกับนกหายาก
- เลือกใช้บังไพรที่กลมกลืน ในระยะที่ไม่ใกล้เกินไป ไม่รบกวนนก และไม่สร้างปัญหากับคน
- ไม่ควรใช้อาหารล่อนก เพราะจะส่งผลให้พฤติกรรมของนกเปลี่ยนแปลงไป
- การเปิดเสียงเรียนเสียงนก ควรทำอย่างระมัดระวังที่สุด

การแต่งกายและอุปกรณ์อื่นๆ

นกเป็นสิ่งมีชีวิตที่สามารถมองเห็นสี แตกต่างไปจากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม โดยเฉพาะสัตว์กีบที่มองเห็นภาพใกล้เคียงกับขาวดำ โดยเน้นการตัดกันของภาพมากกว่าสี การเลือกสีเสื้อผ้าในการออกดูนกจึงสำคัญ ควรหลีกเลี่ยงสีที่โดดเด่น สว่าง เห็นได้ง่าย เช่น สีแดง ส้ม ขาว สีอ่อนๆ ที่มีอัตราการสะท้อนแสงมาก เพราะสีเหล่านี้จะเป็นสีเตือนภัยในธรรมชาติ ชุดสำหรับออกดูนกจึงควรเป็นสีที่มีค่าการสะท้อนแสงกลางๆ ได้แก่ สีเทา เขียว น้ำตาล หรือสีที่ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อม ขณะเดียวกันไม่ควรเลือกสีเข้มทึบเพราะจะล่อแมลงรำคาญให้เข้ามารุมล้อมมากกว่าสีที่อ่อนกว่า

การออกดูนกยังทำให้ต้องทำความเข้าใจธรรมชาติและลมฟ้าอากาศ ซึ่งทำให้สามารถเลือกเครื่องแต่งกาย ตลอดจนอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม เช่น ออกดูนกบนดอยสูง แม้จะเป็นฤดูร้อนอากาศบนดอยก็ยังเย็นกว่าบนพื้นราบ และบางครั้งอาจมีลมแรงหรือมีเมฆ ร่มขนาดเล็ก สีไม่สดใส จะสามารถช่วยป้องกันอุปกรณ์ได้เมื่อใช้งานร่วมกับแจ็กเก็ตไนล่อนกันฝน แต่อาจต้องพิจารณาเลือกซื้อชนิดที่ให้เสียงเงียบเมื่อคลี่ออกมาใส่ นอกจากนี้ฤดูกาลก็เป็นตัวกำหนดการพบเห็นนกด้วยเช่นกัน นกบางชนิดพบเห็นได้ง่ายเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่เป็นฤดูสร้างรังวางไข่ หรือนกกว่า ๔๐% ที่พบในเมืองไทย เป็นนกที่อพยพเข้ามาเฉพาะในฤดูหนาว เป็นต้น

อย่าลืมเตรียมน้ำดื่ม ผ้าเช็ดเลนส์ไมโครไฟเบอร์ และอุปกรณ์ที่จำเป็นอื่นๆ ตามความเหมาะสมในแต่ละทริป ซึ่งการเตรียมการได้ถูกต้องเกิดจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานล่วงหน้า

การเลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสม

กล้องสองตา

กำลังขยาย ๘ เท่า เป็นกล้องที่เหมาะสำหรับใช้ดูนกในสถานการณ์ทั่วๆ ไป ดูง่ายให้ภาพกว้าง การสั่นไหวน้อยกว่า และกำลังขยาย ๑๐ เท่า เป็นขนาดกำลังขยายสูงสุดที่ยังใช้งานได้ดีด้วยการจับถือ เหมาะสำหรับใช้ดูเหยี่ยว หรือนกในที่เปิดโล่ง

กล้องเทเลสโคป

เป็นกล้องตาเดียวกำลังขยายสูง ติดตั้งบนขาตั้งกล้องที่มั่นคงจึงมีน้ำหนักมากและเชื่องช้าในการมองหานก แต่เทเลสโคป มีความสำคัญในการดูนกชายเลน นกในทุ่งโล่ง นกที่เกาะบนยอดไม้สูง และการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กๆ หรือนักดูนกหน้าใหม่ที่ยังใช้งานกล้องสองตาได้ไม่คล่องแคล่ว

คู่มือดูนก

เป็นอุปกรณ์สำคัญที่สุดอีกชิ้นหนึ่งที่นักดูนกทุกคนต้องมี คู่มือดูนกไม่เพียงให้รายละเอียดทางกายภาพเพื่อบอกชนิดของนก แต่ยังมีข้อมูลอื่นๆ ที่สำคัญ เช่น พฤติกรรม ลักษณะถิ่นอาศัยที่พบ แนวเขตการแพร่กระจาย ฯลฯ นับเป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานใกล้ตัวหาได้ในเบื้องต้น ก่อนออกไปดูนกในพื้นที่ต่างๆ

การใช้คู่มือดูนก ไม่ควรดูแต่ภาพเขียน แต่ควรอ่านรายละเอียดจากเนื้อหาที่กำกับภาพเขียนด้วย เพราะบางครั้งภาพเขียนนกชนิดต่างๆ ที่ปรากฏในหนังสือไม่สามารถให้รายละเอียดได้อย่างครบถ้วนตามความหลากหลายของธรรมชาติและควรเลือกคู่มือดูนกที่เป็นภาพเขียนเป็นมือหลักเล่มแรก ส่วนคู่มือดูนกที่เป็นภาพถ่าย มักมีข้อจำกัดในการแสดงภาพที่เป็นลักษณะเฉพาะของนกชนิดนั้นๆ จึงควรใช้เป็นคู่มืออ้างอิงระดับรองลงไป

ดูเหยี่ยวอพยพ @ ดงเหยี่ยวดำทุ่งใหญ่ปากพลี

แหล่งรวมนอนเหยี่ยวทุ่งใหญ่สาธารณประโยชน์

บ้านโคกสำโรง ตำบลท่าเรือ อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

ทุ่งใหญ่สาธารณประโยชน์ ตำบลท่าเรือ อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก และพื้นที่ทุ่งนาโดยรอบ เป็นถิ่นอาศัยของนกนานาชนิด เป็นแหล่งรวมนอนของเหยี่ยวดำไทยซึ่งเป็นเหยี่ยวประจำถิ่น ทำรังวางไข่ในประเทศไทย และเหยี่ยวหูดำหรือเหยี่ยวดำอพยพที่ย้ายถิ่นมาจาก ประเทศรัสเซีย จีน มองโกเลีย เกาหลีและญี่ปุ่น ซึ่งจะเดินทางเข้ามาอาศัยเป็นแหล่งรวมนอนตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายน-มีนาคม ของทุกปี

เหยี่ยวดำเป็นนกล่าเหยื่อหรือนกนักล่า (เหยี่ยวนกอินทรีและอีแร้ง) ๑ ใน ๕๕ ชนิดของประเทศไทย เหยี่ยวดำที่ทุ่งนาปากพลี มี ๒ พันธุ์ ประกอบด้วย

๑. เหยี่ยวดำไทย

เป็นนกประจำถิ่นทำรังวางไข่ในประเทศไทย ไม่อพยพย้ายถิ่นตามฤดูกาล ประชากรมีจำนวนน้อยมาก ไม่ถึง ๑๐๐ ตัว สถานภาพ เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ในประเทศไทย เพราะถูกขโมยลูกเหยี่ยวไปขายเป็นสัตว์เลี้ยง

๒. เหยี่ยวหูดำ หรือเหยี่ยวดำอพยพ

เป็นนกอพยพเข้ามาในฤดูหนาว มีจำนวนมากกว่า ๑,๕๐๐ ตัว โดยเหยี่ยวดำอพยพจะเดินทางมาถึงทุ่งนาปากพลีตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายน ใช้ชีวิตตลอดฤดูหนาวถึงต้นเดือนมีนาคม จะอพยพย้ายถิ่นกลับไปที่เขตอบอุ่นตามเดิม เพื่อจับคู่ผสมพันธุ์และทำรังวางไข่เป็นประจำทุกปี เหยี่ยวดำล่าหนูนากินเป็นอาหารหลัก อาจล่างู สัตว์เลื้อยคลาน ปลา หรือซากสัตว์ ดังนั้น เหยี่ยวดำมีหน้าที่สำคัญในระบบนิเวศ ช่วยควบคุมจำนวนของหนูนาในธรรมชาติที่เป็นศัตรูทำลายข้าวของเกษตรกร ช่วยลดโอกาสเกิดการแพร่ระบาดของโรคฉี่หนู (leptospirosis)

นอกจากเหยี่ยวดำไทยและเหยี่ยวดำอพยพแล้วทุ่งใหญ่สาธารณประโยชน์ และทุ่งนาโดยรอบยังพบนกอินทรีแท้ขนาดใหญ่ที่เป็นนกอพยพ และเหยี่ยวชนิดอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกับเหยี่ยวดำในทุ่งนาด้วยอีก ๑๐ ชนิด ได้แก่ นกอินทรีปีกลาย นกอินทรีทุ่งหญ้าสเต็ป นกอินทรีหัวไหล่ขาว นกอินทรีเล็ก เหยี่ยวออสเปร เหยี่ยวนิ้วสั้น เหยี่ยวด่างดำขาว เหยี่ยวทุ่งพันธุ์เอเชียตะวันออก และเหยี่ยวเคสเตรล ส่วนเหยี่ยวประจำถิ่นที่อาศัยอยู่ในทุ่งใหญ่สาธารณประโยชน์ และทุ่งนาโดยรอบตลอดปี ได้แก่ เหยี่ยวขาว เหยี่ยวแดง เหยี่ยวนกเขาชิครา นกแสก รวมทั้งนกอื่นๆ อีกมากมาย

ข้อคิดชวนรู้ :

ไม่เลี้ยง ไม่ล่า ไม่ฆ่า ไม่ซื้อ

เหยี่ยวและนกอินทรีเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองการดักจับล่า เพื่อนำมาเลี้ยงหรือซื้อขายเป็นการกระทำผิดกฎหมายพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พุทธศักราช ๒๕๓๕ แจ้งเบาะแส หรือการกระทำผิดกฎหมายที่ โทร. ๑๑๓๖ ตำรวจ ปทส. หรือสายด่วน ๑๑๓๒ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

พบเห็นนกล่าเหยื่อบาดเจ็บ สอบถามและนำส่งฟื้นฟูสุขภาพ และปล่อยคืนธรรมชาติที่ หน่วยฟื้นฟูนกล่าเหยื่อ โรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน โทร. ๐๘-๖๓๓๒-๘๑๗๗

ขอขอบคุณข้อมูลจาก กลุ่มศึกษาเหยี่ยวและนกอินทรี และ นาย สัตวแพทย์ ดร.ไชยยันต์ เกสรดอกบัว คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ภาพ : พันเอกพิเศษณัฐพล เกิดชูชื่น และ ดร.ไชยยันต์ เกษรดอกบัว

เส้นทางท่องเที่ยว ดูเหยี่ยวอพยพ

วันแรก

- ออกเดินทางจากบ้าน มุ่งหน้าสู่จังหวัดนครนายก
- เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้ "เขตทหารน่าเที่ยว-โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า" สักการะพระพุทธฉาย, ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับทหารหาญ ภายในพิพิธภัณฑ์อาคาร ๑๐๐ ปี รร.จปร., ทดสอบกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ อาทิ ยิงปืนจริง, เลื่อนข้ามลำน้ำ, ยิงธนู เป็นต้น
- รับประทานอาหารกลางวัน
- เรียนรู้วิถีชีวิตพื้นบ้าน "พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านไทย-พวน" ณ วัดฝั่งคลอง"
- ชมและชิมผลไม้สารพัดประโยชน์ทรงคุณค่าทางอาหาร "มะเดื่อฝรั่ง-Figs" ณ ศูนย์เกษตรอินทรีย์อาชีพแบบพอเพียง พร้อมทั้ง ติดต่อสอบถามข้อมูลกิจกรรม "ดูเหยี่ยวอพยพ@ดงเหยี่ยวดำทุ่งใหญ่ ปากพลี" ศูนย์เกษตรอินทรีย์อาชีพแบบพอเพียง คุณสิทธิชัย อิ่มจิตร โทร. ๐๘-๙๗๕๒-๖๖๗๓
- รับประทานอาหารเย็น เดินทางเข้าที่พัก

หากเดินทางเป็นหมู่คณะต้องการจะรับประทานอาหารพื้นบ้านไทย-พวนแบบพาแลง พร้อมการแสดงพื้นบ้านไทยพวน ณ วัดฝั่งคลอง ก็สามารถจัดได้ ทั้งนี้ต้องติดต่อล่วงหน้า

@ดงเหยี่ยวดำทุ่งใหญ่ปากพลี เรียนรู้วิถีชุมชน

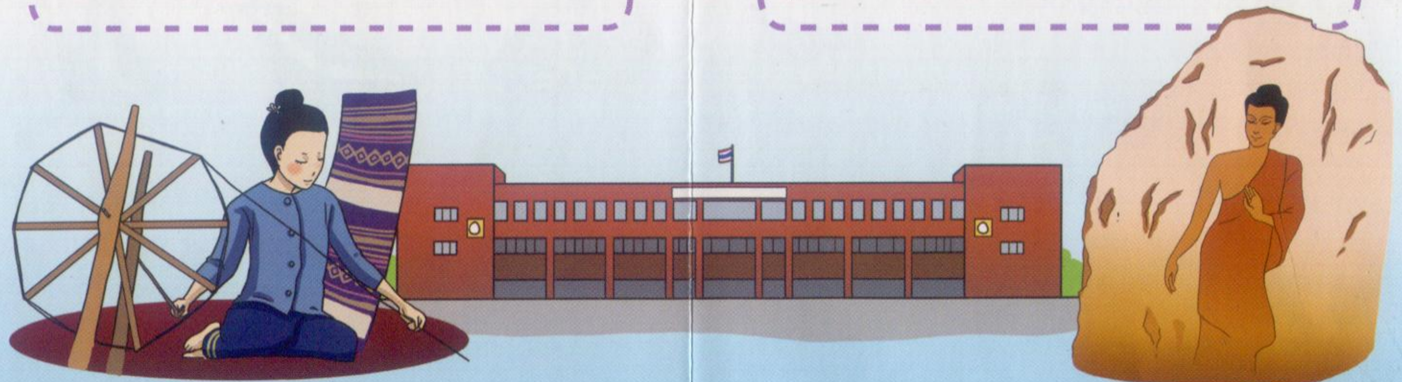
วันที่สอง

- ตื่นแต่เช้ามุ่งหน้าสู่ "แหล่งรวมนอนเหยี่ยวทุ่งใหญ่สาธารณประโยชน์@ดงเหยี่ยวดำทุ่งใหญ่ปากพลี" อีกสักครั้งเพื่อสังเกตการณ์ การเดินทางของเหยี่ยวในช่วงเช้าก่อนจะออกหากินพร้อมทั้งหมู่มวลนกประจำถิ่นที่มีความหลากหลาย / รับประทานอาหารเช้าแบบเบาๆ เคล้าความตื่นเต้นกับการออกหากินของเหยี่ยวนับพันพันตัว และนกประจำถิ่น
- ไหว้พระสักการะเกจิดังอดีตเจ้าอาวาส "หลวงพ่อสนิท" ณ วัดลำบัวลอย
- รับประทานอาหารกลางวัน
- ผ่อนคลายความเมื่อยล้า "นวดแผนไทย" ณ โรงพยาบาลปากพลี
- หรือเยี่ยมชมตึกเก่าด้วยรักและภักดี เรียนรู้เรื่องสมุนไพรไทย เลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร-ยา เครื่องสำอาง เครื่องดื่ม ณ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
- เลือกซื้อของฝากหลากชนิด ณ ตลาดหนองชะอม ทั้งผักพื้นบ้าน ผลไม้ตามฤดูกาล อาหารแปรรูป ราคาย่อมเยาว์
- เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

หมายเหตุ

- กำหนดการนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม
- ช่วงเวลาที่เหมาะสม : เดือนพฤศจิกายน-มีนาคม ของทุกปี

แผนที่
เทศกาลดูเหยี่ยวอพยพ
@ดงเหยี่ยวดำทุ่งใหญ่ปากพลี

อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
เดือนพฤศจิกายน – มีนาคม

องครักษ์
รังสิต, กรุงเทพฯ

บ้านนา, สระบุรี

(305)

(33)

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

น้ำตกสาริกา

พุทธอุทยานมาฆบูชา
อนุสรณ์ฯ

(3050)

อุทยานวังตะไคร้

น้ำตกนางรอง

เขื่อนขุนด่านปราการชล

ท่าเรือล่องแก่งลำน้ำนครนายก

ศูนย์ภูมิรักษ์ฯ

สามแยกเขาชะโงก

ถนนเลี่ยงเมือง

(3049)

วัดเขานางบวช

รพ.นครนายก

สามแยกศิลาทอง

วัดเกาะหวาย

วัดคีรีวัน

สี่แยกสามสาว

(33)

ประจันตคาม, กบินทร์บุรี
วังน้ำเขียว, สระแก้ว

วัดปทุมวงษาวาส

วัดฝั่งคลอง

รพ.ปากพลี

ร.ร.ปากพลีฯ

ตลาดหนองชะอม

วัดโพธิ์ปากพลี

รพ.ส่งเสริมสุขภาพ ต.ไผ่ล้อม

วัดสำโรงเหนือ

แผนที่นี้มิได้กำหนดอัตราส่วน

สะพานข้ามแม่น้ำนครนายก

วัดสำโรงใต้

ปราจีนบุรี

ศูนย์เกษตรอินทรีย์อาชีพแบบพอเพียง
/ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

แหล่งรวมนอนของเหยี่ยว ทุ่งใหญ่สาธารณประโยชน์
@ดงเหยี่ยวดำทุ่งใหญ่ปากพลี

วัดเจดีย์ทอง

วัดลำบัวลอย

รพ.ส่งเสริมสุขภาพบ้านเกาะกา

โรงเรียนวัดเกาะกา

อบต.ท่าเรือ

บ้านสร้างพนมสารคาม

เทศกาลดูผีเสื้อ ที่ปางสีดา

พฤษภาคม – กรกฎาคม ของทุกปี

ณ อุทยานแห่งชาติปางสีดา อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

ผีเสื้อ สามารถพบเห็นได้ทุกหนทุกแห่งทั่วเมือง แต่ที่มีมากที่สุด ชมได้ตลอดปี ต้องมาดูที่ผืนป่าตะวันออก **"อุทยานแห่งชาติปางสีดา จังหวัดสระแก้ว"** โดยเฉพาะช่วงต้นฝน เดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม ของทุกปี

กิจกรรมดูผีเสื้อ

เป็นหนึ่งกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวหัวใจสีเขียว ด้วยเหตุผลหลายประการ อุปกรณ์คล้ายกับอุปกรณ์ดูนก ราคาไม่แพง หาได้ง่าย การดูผีเสื้อสามารถดูได้ตลอดทั้งวัน เพราะผีเสื้อแต่ละชนิดมีช่วงเวลาการออกหากินแตกต่างกัน แต่ที่เหมาะสมที่สุดคือช่วงเช้า เพราะเป็นเวลาที่ผีเสื้อจะเกาะนิ่งตามใบไม้ สามารถสังเกตผีเสื้อได้อย่างใกล้ชิด

ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคมของทุกปี จังหวัดสระแก้ว ร่วมกับอุทยานแห่งชาติปางสีดา สมาคมรักษ์ ปางสีดา และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครนายก **จัดเทศกาลดูผีเสื้อปางสีดา** โดยจะเชิญชวนนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวชมฝูงผีเสื้อนับแสน ในช่วงต้นฤดูฝน ชมฝูงผีเสื้อนานาพันธุ์ที่มีจำนวนมากกว่า ๔๐๐ ชนิด

เทศกาลดูผีเสื้อที่ปางสีดา เริ่มจัดครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๔๘ และจัดต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ภายในงานมีกิจกรรมที่น่าสนใจ อาทิ

- กิจกรรมดูผีเสื้อ โดยอาจารย์สมยศ สินธุพันธ์ และทีมงานจากสมาคมรักษ์ปางสีดา รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติปางสีดา ได้ออกสำรวจและจดบันทึกเรื่องราวและสายพันธุ์ของผีเสื้อที่มีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมจนในปัจจุบันพบมากกว่า ๔๐๐ ชนิด
- ชมนิทรรศการผีเสื้อและเทคนิคการดูผีเสื้อจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติปางสีดา
- กิจกรรมแค้มปิ้ง นอนเต็นท์ เล่นน้ำตกปางสีดา
- เดินป่าท่องไพรศึกษาธรรมชาติ
- บันทึกภาพแห่งความทรงจำ ณ จุดชมวิว กม.๒๕
- ช่วงพิธีเปิดเทศกาลดูผีเสื้อที่ปางสีดา มีกิจกรรม เช่น

"ผีเสื้อกับสุขภาพ" เปิดงานด้วยกิจกรรมทัวร์สุขภาพ "จิบน้ำชา ดูผีเสื้อ เพื่อสุขภาพ" ประกอบด้วยนวดฝ่าเท้า ประคบสมุนไพร จิบชาสมุนไพร ออกกำลังกายแบบฤๅษีดัดตน รู้จักธาตุเจ้าเรือน และนำดูผีเสื้อ จดสูตรทำยาหม่องสมุนไพร รู้จักสมุนไพรในป่าปางสีดา แข่งกินผัก และร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ

"ผีเสื้อกับศิลปะ" ฝึกทักษะการถ่ายภาพผีเสื้อ ส่งประกวดภาพถ่าย เพ้นท์ผ้าบาติกและเสื้อ ฉลุไม้รูปผีเสื้อ และทำดอกไม้ประดิษฐ์

"ผีเสื้อกับดนตรี" พาดูผีเสื้อตามจุดต่างๆ ของอุทยานฯ พร้อมสอนถ่ายภาพ ชมมินิคอนเสิร์ต Butterfly Acoustic และชมสไลด์ผีเสื้อสวยๆ พร้อมเสียงเพลงผีเสื้อ

"ผีเสื้อกับ OTOP" สอนเทคนิคการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าของชุมชน เช่น จักสานไม้ไผ่ล้อมเซรามิค ขนมหวาน เพ้นท์ผ้าบาติก ดอกไม้ประดิษฐ์ สบู่หอมและสมุนไพร

"ผีเสื้อกับมรดกโลก" รับฟังและร่วมเสวนาวิชาการผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ มรดกทางธรรมชาติ มรดกโลกแห่งใหม่ของประเทศไทย ประกอบด้วยอุทยานแห่งชาติ ๔ แห่ง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๑ แห่ง อยู่ในเขตพื้นที่ของจังหวัดนครนายก นครราชสีมา ปราจีนบุรี สระบุรี สระแก้ว และบุรีรัมย์ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่

"ผีเสื้อกับกีฬา" ร่วมกิจกรรมแรลลี่จักรยานไปดูผีเสื้อ และ เล่นเกมส์ผีเสื้อสนุก ๆ ฯลฯ

สำหรับเส้นทางเดินป่าชมผีเสื้อ ทางอุทยานฯ ได้จัดทำเส้นทางดูผีเสื้อไว้ ๕ จุด

เริ่มต้นสำรวจแมลงปีกสวยตั้งแต่เช้าช่วงเวลาประมาณ ๐๙.๐๐ น.

จุดแรก คือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สามารถพบเห็นตั้งแต่บริเวณลานกางเต็นท์ และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โดยจะพบผีเสื้อวงศ์บินเร็วตั้งแต่เช้า ในฤดูฝนจะพบผีเสื้อสกุลบารอนหลายชนิด ในเดือนเมษายน จะพบดักแด้ผีเสื้อหนอนคูนจำนวนนับหมื่นในบริเวณรอบๆ ศูนย์บริการ

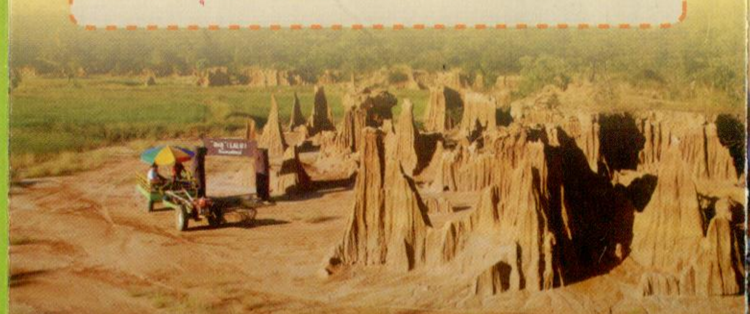
จุดที่สอง บริเวณน้ำตกปางสีดา หากฉีดน้ำบนพื้นลานจอดรถทิ้งไว้สักพัก จะเห็นผีเสื้อลงมากินเกลือแร่ หากเดินตามน้ำตกจะพบกับผีเสื้อนานาชนิด โดยเฉพาะวงศ์ผีเสื้อหางติ่ง และผีเสื้อหนอนกระหล่ำ

จุดที่สาม บริเวณน้ำตกลานหินดาด เริ่มต้นจากกิโลเมตรที่ ๖ โดยเดินผ่านทุ่งกระทิง สองข้างทางจะพบกับผีเสื้อสกุล ผีเสื้อป่านานาพันธุ์ เช่น กาหลิบแดง พระเสาร์ใหญ่ และที่ปลายทางจะพบกับ **"น้ำตกลานหินดาด"** และชม **"กล้วยไม้ป่า"**

จุดที่สี่ ห้วยน้ำเย็น เป็นที่ตั้งของหน่วย ปด.๕๕ หากเดินไปตามลำห้วยจะพบกับผีเสื้อที่หายากหลายชนิด เช่น ผีเสื้อลายซิกแซก ฟ้าเฟลเดอร์ ตาแมวม่วง

จุดสุดท้าย แหล่งน้ำซับ กม.๒๖ เริ่มต้นจากชุดวิว กม.๒๕ ชมความเขียวขจีของผืนป่าตะวันออก และเป็นป่าต้นน้ำของแม่น้ำบางปะกง เดินเท้าต่อไปอีกประมาณ ๑ กิโลเมตรเศษจะพบแหล่งน้ำซับอยู่กลางถนน ซึ่งผีเสื้อจะพากันมากินโป่งสองฟากฝั่งเต็มไปด้วยผีเสื้อวงศ์บินเร็ว

สระแก้วมีมนต์เสน่ห์ด้านการท่องเที่ยวที่มีหลากหลายไม่ซ้ำแบบใคร และมีธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์อยู่มาก โดยเฉพาะมีผืนป่าที่ได้รับ คัดเลือกจากองค์การยูเนสโกให้เขตอุทยานแห่งชาติตาพระยา และปางสีดาเป็น ๒ ใน ๕ ของผืนป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ มรดกทางธรรมชาติเป็นมรดกโลกแห่งใหม่ของประเทศไทย ชมผีเสื้อที่ปางสีดา ชมประติมากรรมจากธรรมชาติที่ละลุ ศึกษาประวัติศาสตร์ที่ปราสาทสด๊กก๊อกธม เที่ยวชมตลาดค้าชายแดนที่โรงเกลือ พักผ่อนในสถานพักแรมหลากหลายบรรยากาศ ชิมอาหารพื้นเมือง เลือกซื้อของฝากจากชุมชน ก่อนเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

การเดินทาง

จากกรุงเทพฯ สามารถใช้เส้นทางผ่าน จ.ฉะเชิงเทรา - อ.พนมสารคาม - อ.กบินทร์บุรี ใช้ถนนหมายเลข ๓๐๔ ผ่าน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ แล้วเลี้ยวขวาตัดเข้าถนนหมายเลข ๓๓ มุ่งหน้ามายังตัวเมืองสระแก้วหรือจะใช้เส้นทางผ่าน จ.นครนายก จากนั้นใช้ถนนหมายเลข ๓๓ เข้าตัวเมืองสระแก้ว ขับรถออกจากตัวเมืองสระแก้วไปอีก ๒๗ กิโลเมตรก็จะถึงอุทยานแห่งชาติปางสีดา

หากมีเวลาสัก ๑-๒ วัน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานนครนายก ก็ขอเชิญชวนมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของจังหวัดสระแก้วและกิจกรรมดูผีเสื้อที่ปางสีดา พร้อมทั้งแอบชม นกน้ำ ตามเส้นทางนกงู ณ อ่างเก็บน้ำพระปรง

เริ่มต้นออกเดินทางแต่เช้า เที่ยวตลาดการค้า ชายแดนที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคตะวันออก **"ตลาดโรงเกลือ"** รับประทานอาหารอร่อยนานาชาติ ศึกษาประวัติศาสตร์ที่ **"ปราสาทเขาน้อยสีชมพู"** และ **"ปราสาทสด๊กก๊อกธม"** แหล่งเรียนรู้เรื่องอารยธรรมขอม นั่งรถอีแต๊กชม **"ละลุ"**

เข้าที่พักในเขตอุทยานแห่งชาติปางสีดาจะเลือกเป็นบ้านพัก หรือกางเต็นท์ หรือจะในสถานพักแรมในตัวเมืองสระแก้วก็มีให้เลือกหลากหลาย ราคาไม่แพงนัก วันรุ่งขึ้นตื่นแต่เช้าเที่ยวป่าตะวันออก ชมจุดชมวิวที่ กม.๒๕ ชมผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ สายๆ น้ำค้าง เริ่มแห้งฝูงผีเสื้อหลากสีหลากลายพร้อมบินให้นักท่องเที่ยวได้ยลโฉมราชินีแห่งแมลง นักท่องเที่ยวสามารถรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่อุทยานฯ ยามบ่ายคลายร้อนด้วยกิจกรรม เล่นน้ำตกงาม **"น้ำตกปางสีดา"** ตอนบ่ายๆ แวะชิมกาแฟร้านควายคะนอง พร้อมรับประทานอาหารกลางวัน เยี่ยมชมโรงเรียนกาสรกสิวิทย์ แหล่งเรียนรู้เรื่องการเกษตร ตามแนวพระราชดำริพอเพียงอย่างพอดี ก่อนจะออกเดินทางกลับบ้านโดยสวัสดิภาพ

ติดต่อสอบถามเพิ่มเติมได้ที่

อุทยานแห่งชาติปางสีดา
โทร. ๐-๓๗๒๔-๓๗๗๕, ๐-๓๗๒๔-๖๑๐๐, ๐-๑๘๖๒-๑๕๑๑
สมาคมรักษ์ปางสีดา โทร. ๐๘-๑๔๒๙-๒๘๔๒ www.rakpangsida.com

ติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครนายก
เลขที่ ๑๘๒/๘๘ หมู่ ๑ ตำบลท่าช้าง
อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก
โทร. ๐-๓๗๓๑-๒๒๘๒, ๐-๓๗๓๑-๒๒๘๔
E-Mail : tatnayok@tat.or.th
www.tat8.com
www.facebook.com/tatnayokfans
TAT Nayok - Google+

เที่ยวหัวใจใหม่
เมืองไทยยั่งยืน

เทศกาลดูผีเสื้อ @ปางสีดา

พฤษภาคม - กรกฎาคม ของทุกปี
ณ อุทยานแห่งชาติปางสีดา
อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครนายก
โทร. ๐-๓๗๓๑-๒๒๘๒, ๐-๓๗๓๑-๒๒๘๔

กิจกรรม ดูนกเหยี่ยว

1

เหยี่ยวดำ
Black Kite

ชื่อวิทยาศาสตร์	:	Milvus migrans govinda (Sykes, 1832)
ขนาด	:	55 - 60 เซนติเมตร
วงศ์	:	เหยี่ยว นกอินทรีและอีแร้ง
สถานภาพ	:	นกประจำถิ่น
การอนุรักษ์	:	ใกล้สูญพันธุ์ จากถูกขโมยลูกเหยี่ยวมาขายในตลาดค้าสัตว์ป่าและแหล่งทำรังถูกรบกวน

2

เหยี่ยวหูดำหรือเหยี่ยวดำอพยพ
Black-eared Kite

ชื่อวิทยาศาสตร์	:	Milvus migrans lineatus (Boddaert, 1783)
ขนาด	:	55 - 60 เซนติเมตร
วงศ์	:	เหยี่ยว นกอินทรีและอีแร้ง
สถานภาพ	:	นกอพยพ
การอนุรักษ์	:	ไม่เสี่ยงสูญพันธุ์แต่ถูกจับมาขาย

3

นกอินทรีหัวไหล่ขาว
Imperial Eagle

ชื่อวิทยาศาสตร์	:	Aquila heliaca (Savigny, 1809)
ขนาด	:	72 - 83 เซนติเมตร
วงศ์	:	เหยี่ยว นกอินทรีและอีแร้ง
สถานภาพ	:	นกอพยพ
การอนุรักษ์	:	มีแนวโน้มจะสูญพันธุ์ จากถูกล่าตาย จากสารพิษ และแหล่งทำรังถูกทำลาย

4

นกอินทรีทุ่งหญ้าสเต็ป
Steppe Eagle

ชื่อวิทยาศาสตร์	:	Aquila nipalensis (Hodgson, 1833)
ขนาด	:	76 - 80 เซนติเมตร
วงศ์	:	เหยี่ยว นกอินทรีและอีแร้ง
สถานภาพ	:	นกอพยพ
การอนุรักษ์	:	ไม่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

5

นกอินทรีปีกลาย
Greater Spotted Eagle

ชื่อวิทยาศาสตร์	:	Aquila clanga (Pallas, 1811)
ขนาด	:	65 - 72 เซนติเมตร
วงศ์	:	เหยี่ยว นกอินทรีและอีแร้ง
สถานภาพ	:	นกอพยพ
การอนุรักษ์	:	ใกล้ถูกคุกคาม จากถูกล่า ตายจากสารพิษ ถูกไฟฟ้าช็อต และแหล่งทำรังถูกทำลาย